

או צרות הפרשה

פרשת "פקודי"

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" [לח, כא].

מידי שנה בשנה, בתשעה לחודש אב, אנו יושבים על הארץ ובוכים על חורבן בית המקדש, בשבעה באב נכנסו האויבים להיכל בית המקדש, ואכלו ושתו בשביעי ובשמיני, ובתשיעי סמוך לחשיכה סמוך לחשיכה הציתו בו את האש, ונשרף עד שקיעת החמה של עשירי. על מה אנחנו צמים? על מה אנו בוכים? האם על חורבן בית המקדש? איך אנחנו יכולים לצום ולבכות על דבר שמעולם לא ראינו? נדמיין לעצמינו שאנו רואים אדם יושב ובוכה, אנו ניגשים אליו ושואלים אותו מדוע הוא בוכה, והוא משיב ואומר שהיום זה היארצייט של הסבא של סבא של סבא של סבא של שני שפטר לפני שלוש מאות שנה... זה ממש מגוחך, הרי הבכי אמור לצאת מתוך רגש פנימי עמוק, ולא שייך לעורר בכי על אדם שאינו מכיר ולא מרגיש בחסרונו.

בנביא מסופר כי בת-שבע התעברה מדוד המלך, הבן שנולד מאותו מעשה היה חולה אנוש, דוד החל להתענות ולסגף את עצמו לרפואת הילד, אך למרבה הצער הודיעו לו ביום השביעי שהילד נפטר, ומיד דוד הפסיק את התענית וחזר לחיי שגרה באכילה שתיה וכיוצא. תמחו כולם ואמרו לו: "מה הדבר הזה אשר עשית? בעבור הילד חי צמת ותבך, וכאשר מת הילד, קמת ותאכל לחם?"

"ויאמר דוד: בעוד הילד חי, צמתי ואבכה, כי אמרתי, מי יודע, וחנני ה', וחי הילד. ועתה מת, למה זה אני צם, האוכל להשיבו עוד, אני אמור ללכת אליו, והוא לא ישוב אלי". דוד המלך מלמד אותנו פרק יסוד בחיים, כל עוד יש תקווה להציל, תעשה הכול כדי להציל, תתפלל, תתענה, תסגף את עצמך להרבות זכויות ולעורר רחמי שמים, אבל לאחר שכבר יצאה הגזרה לפועל, את הנעשה אין להשיב, לא בוכים על העבר, ממשיכים את החיים הלאה.

אז נשאלת השאלה, מדוע אנו בוכים על בית המקדש שנחרב לפני למעלה מ-1,900 שנה?!

ובאמת זאת התמיהה שתמה אפלטון על ירמיה הנביא, כי לאחר חורבן בית המקדש, הגיע לירושלים הפילוסוף הנודע – אפלטון, הוא נכנס להר הבית, וראה את ירמיה הנביא בוכה ומרים את קולו בקול נהי וקניה על החורבן.

שאל אפלטון את ירמיה הנביא: "מדוע אתה בוכה על עצים ואבנים? הרי כבר נחרב הבית, ואין ראוי לחכם לבכות על מה שכבר עבר". ירמיה הנביא התעלם לעת עתה מהשאלה ושאל את אפלטון: "אתה בתור פילוסוף גדול, וודאי שיש לך כמה ספיקות פילוסופיות, שעדיין לא ידעת פתרוןם". אמר לו אפלטון: "וודאי כן הדבר, יש לי הרבה ספקות בחוכמת הפילוסופיה, ואני חושב שאין אדם בעולם שיכול לענות עליהם".

אמר לו ירמיה: "אמור לי אותן הספקות, ואני אשיב לך עליהן תשובות המתיישבות על הלב".

אמר לו אפלטון את ספקותיו, וירמיה השיב לו תשובה ניצחת על כל ספק וספק.

אפלטון נדהם, הוא לא הבין איך השיב ירמיה על ספקותיו הרבים שמנקרים במוחו שנים כה רבות.

אמר לו ירמיה: "על השאלה ששאלת למה אני בוכה על עצים ואבנים, הנה עכשיו תבין כי את כל החוכמה הזאת ששמעת, שאבתי מהעצים והאבנים האלו... ועל השאלה השנייה ששאלת, איך אני בוכה על העבר, אני לא יכול לענות לך, כי את הדבר הזה לא תוכל להבין..."

אך מה שאפלטון לא יכול היה להבין, הקיסר הצרפתי הצליח להבין, וכך מספרים על נפוליאון – הקיסר הדגול של צרפת, שפעם אחת הוא עבר ליד בית הכנסת בפריז בליל תשעה באב, וראה יהודים יושבים על הרצפה ובוכים. שאל: "מה קרה לכם? למה אתם בוכים?" אמר לו: "אנו בוכים על שריפת בית מקדשנו".

"ומתי נשרף בית המקדש שלכם?" שאל נפוליאון. "לפני 1,700 שנה".

תמה נפוליאון, "בית המקדש שלכם נחרב לפני 1,700 שנה ואתם עדיין יושבים ובוכים? אין לי צל של ספק שעתיד אלוקיכם לבנותה מחדש, כי עם שבוכה על דבר שקרה לו לפני 1,700 שנה, חזקה עליו שיחזור לקדמותו".

נפוליאון הבין שההיסטוריה של עם ישראל אינה סתם היסטוריה, אלא זו עדות חיה וקיימת שמקשרת אותה עם העתיד. ובעצם כאן טמונה התשובה לשאלתו השנייה של אפלטון, דיני האבל שאנו מקיימים בתשעה באב, מלווים ביציפייה לבניינו המחודש של בית המקדש ולבוא הגאולה השלמה במהרה בימינו, ואין אנו בוכים על העבר, אלא על ההווה מתוך ציפייה לעתיד מבורך, כי שערי דימעה לא ננעלו, ועל ידי תפילותינו נזכה בקרוב ממש ש"עין בעין יראו בשוה ה' ציון פיצחו רננו יחדו חורבות ירושלים כי נחם ה' עמו גאל ירושלים" (ישעיהו נב).

אנו נמצאים על סף הגאולה, כל הסימנים שאמרו חז"ל בסוף מסכת סוטה כבר מתגלים בדורנו, כל מה שנשאר הוא רק שיתגלה מלך המשיח ויבשרנו על גאולתנו ועל פדות נפשנו. זה הזמן שהיצר מתגבר בכל הכוח, הוא משתולל ויורה פצצות אטום של כפירה, אינטרנט, מודרניזציה, וכו', ועל התקופה שבימינו המשיל רבי אליהו לופיאן זצ"ל משל לספינה בדורות הקודמים שהפליגה מאמריקה לארץ ישראל כמה חודשים שלמים בטלטולים ועינויי דרך, ורעב, וצמא, וגם היו סערות גדולות אשר האונייה עמדה להיטבע, אבל בחסדי ה' ניצלה ועוד מעט ומגיעה לחוף! ופתאום, כמעט ברגע האחרון, קברניטי הספינה מטביעים את הספינה עם כל מי שעליה במצולות ים...

הנמשל, עברנו גלות קשה וארוכה מאוד, כמעט אלפים שנה שגלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו, וספינת ישראל הפליגה בסכנות וסערות איומות במשך הדורות, שמדות נוראות שמטרתן היחידה להפריד בין ישראל לתורתו, אך עם כל הקושי שבדבר עמדנו כצור בגבורה עילאית ונשאנו את כל העינויים על כתפנו, ושמרנו אמונים לדתנו, ועתה כשכבר אנו עומדים על סף הגאולה וממשלת ישראל עומדת על תילה, אנשי השלטון המובילים את המדינה

מטביעים את העם במצולות ים, בזה שהם ממאנים להכיר בנו כ"עם הספר", כעם השומר על ערכי דתו ומורשתו, בחיזוק האמונה ובשמירת תורה ומצוות ללא פשרות.

כמובן שצריך צבא, צריך משטרה, בתי חולים, ומרכזי קניות, אך כל הדברים האלה הם דברים שוליים, אילו היו משקיעים תקציבים נכבדים לקידום העם ליסודות האמונה, ומעמידים בכל שכונה בארץ מרכז ללימוד יהדות, ממילא היה פחות פשע, והיו מוצאים פתרון הולם ומעשי ל"בעיית הנוער". סיפר שוטר, שבאחת משכונות הפשע שבמרכז הארץ, השוטרים היו עובדים שם ללא הפסקה, מידי יום ביומו היו מקבלים קריאה בתחנת המשטרה לעשות סדר בשכונה זו, עד לאותה תקופה שהגיע לשכונה זו רב תלמיד חכם, והשפיע לטובה על כל בני השכונה, והחזיר את כולם בתשובה, וסיים השוטר בהלצה: "הרב הזה לקח לנו את העבודה..."

הרב מרדכי נויגרשל שליט"א מציין בספרו "למה הם שונים" כי העיר בני-ברק זו העיר היחידה שזוכה שנה אחר שנה בתואר "עיר ללא אלימות". וכך הצהיר מפכ"ל משטרת ישראל בחודש ניסן תשנ"ה, כי מקומות בהם מרוכז ציבור מסורתי יש פחות אלימות ופחות פשעים. אך במקום לעסוק במה שבאמת צריך לעסוק - עוסקים בדברים השוליים, למנות עוד שוטרים, ולהעמיד עוד תחנות משטרה, והרי הם דומים לחכמי חלם שהיה להם גשר רעוע בעירם, וכל מי שהיה עובר דרך הגשר היה נופל ונחבל בגופו. מה עשו? אמרו: "חייבים לשים לזה סוף, חייבים לטפל בכל מי שנחבל בהקדם האפשרי". על כן הם החליטו לבנות בית חולים בסמוך לגשר הרעוע, וכל מי שהיה נחבל מהגשר, היה מקבל טיפול רפואי מידי... אך אם הייתה להם טיפת שכל בקודקודם, במקום להשקיע הון תועפות על בניין בית החולים, היה להם לדאוג לתקן את הגשר... כך אילו היו ממנים עוד ישיבות ועוד כוללים, ממילא כבר לא היה צורך למנות עוד שוטרים.

נקודה מעניינת מעורר הסבא מסלבודקא זצ"ל כי לאחר חטא העגל, ה' הודיע למשה רבינו שהוא עוזב אותם לנפשם, ושולח להם מלאך לשומרם בדרך, להכניסם לארץ ישראל. ולגרש את העמים היושבים בה "ושלחתי לפניך מלאך וגרשתי את הכנעני האמורי והחיתי והפריזי החיוי והיבوسی" אך משה רבינו השיב להקב"ה נחרצות: "אנו חפצים בקרבתך בורא עולם ולא בקרבת מלאך... ואם אין אתה הולך עימנו, אנו מעדיפים להישאר במדבר!!" "אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה". משה רבנו שכל כך התאוה להיכנס לארץ ישראל ואף הרבה להתפלל על כך 515 תפילות, העדיף להישאר במדבר מאשר להיכנס לארץ ישראל בליווי מלאך מבלעדי הקב"ה.

כולנו מצפים לבית המקדש השלישי, כולנו מבקשים מהקב"ה "תשכון בתוך ירושלים עירך... ובנה אותה בנין עולם במהרה בימינו", אך עלינו לשאול את עצמינו האם מעשינו תואמים לבקשתינו?! שלמה המלך חיבר שלשה חיבורים יקרים וחשובים, קהלת, משלי, ושיר השירים, בשיר השירים הוא תולה את בנין בית המקדש באמונתנו, אם נהיה חזקים באמונה כחומה בצורה, ממילא נמצא חן בעיני ה' ויתן לנו ברכת שלום את בית המקדש המשכון שלום בעולם. הרבה אנשים אומרים שהם מאמינים, הדבר הקל ביותר הוא לומר "אני מאמין", עלינו לדעת כי האמונה אינה נבחנת במילים כי אם במעשים, מי שהולך בדרך ה' רק מתי שנוח לו, אין זו אמונה אמיתית, כי כשתזדמן לו איזה סיבה שמתנגדת לאמונה, תיכף יסור מדרך האמת, רק מי שעבודת ה' חזקה אצלו כמו חומה בצורה שלא יעבור עבירה ולא יוותר על מצוה בעד שום סיבה שבעולם, הוא ראוי להיחשב כאיש מאמין באמת.

וכך מבאר רבינו ה"חפץ חיים" את הפסוק בשיר השירים: "אחות לנו קטנה... מה נעשה לאחותנו ביום שידובר בה", מלאכי השרת קוראים לנו "אחות קטנה" לפי שאנו אחיות למלאכים בענייני עבודת ה', ושואלים המלאכים: "מה נעשה לאחותנו ביום שידובר בה", מה נעשה עם עם ישראל ביום הגאולה? והם בעצמם משיבים שהדבר תלוי בעם ישראל עצמו, "אם חומה היא" אם עם ישראל חזק באמונתו כמו חומה, "נבנה עליה טירת כסף", נבנה על אותה אמונה את בית המקדש שיעמוד לנצח, "ואם דלת היא", אך אם אמונתם רופפת כמו דלת הסובבת על צירה, דהיינו שאינם חזקים בעבודת ה' בתמידות, אלא פעם כך ופעם כך, "נצור עליה לוח ארז", היינו שנשים בדלתה נסרים של עץ הנרקבים. ומשיבים ישראל ואומרים: "אני חומה" אנו חזקים באמונתנו כחומה, והתוצאה היא ש"אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום", בזה אנו מוצאים חן בעיני ה', ונותן לנו ברכת שלום.

מי יתן ונזכה לראות מלכות משיח בן דוד במהרה בימינו, "ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאום ה'", נעלה לירושלים הבנויה ברנה לחונן את אבני המקדש, וידעו כולם את ה' מקטנים ועד גדולים, כי יערב רוח ה' על עמו ישראל, ונתאחד ונתלכד כאיש אחד בלב אחד. אמן ואמן. (דבש וחלב).

"ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה בן עשו" [לט, לב].

השאלה שלפנינו הגיעה מאת אברך יקר שעוסק בקרוב רחוקים בשוב שעדיין אינו דתי. האברך, שניחן בכישרון רב, הצליח לאסוף ילדים רבים לאמירת תהילים בשבת קדש. במהלך השיעור הילדים גם שרים במקהלה גדולה פרקי תפילה ומזמורי שבת, ובתום השיעור מקבלים עליהם עול מלכות שמים בהתרגשות רבה. בסיעתא דשמיא הצטרפו עוד ועוד ילדים, והאברך חיפש מקום גדול יותר כדי לערוך בו את שיעור הילדים. לבסוף הוחלט, שהמקום המתאים ביותר הוא – הפארק הממוקם בסמוך לבית הכנסת. האברך יצא עם הילדים לפארק, ושם קידשו שם שמים באמירת התהילים ובשירות ותשבחות לבורא העולם. הבעיה היא – מספר האברך – שתוך כמה דקות מתאספים במקום אנשים חילוניים רבים, הרואים ב"הצגה" היוצאת דופן אטרקציה מרתקת, מוציאים את הפלאפונים שלהם ומתחילים לצלם ולתעד את האירוע, בעצומה של השבת הקדושה, רח"ל. שואל האברך: מה עלי לעשות, האם להמשיך לקיים את השיעור הילדים בפארק, למרות הצילומים, או שמא יצא שכרי בהפסדי, בכך שבעקבות השיעור אנשים מחללים שבת, ואולי יש בכך, גם חילול השם, שעומד רב וקורא עם הילדים תהילים בשבת לעיני המצלמות...?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: העצה היעוצה היא לא להפסיק לומר את התהילים, אלא לבקש מהמצלמים שלא לצלם את השיעור. ויש להסביר להם בנועם, שבצד חשיבות אמירת התהילים, חשובה לנו מאוד גם שמירת השבת, והצילומים הללו חוסמים את התפילות מלהתקבל בשמים, ולכן אנו דורשים להימנע מלצלם. כאשר מכרזים זאת, אין לחשוש מחילול השם, ומותר להמשיך בשיעור הנפלא, גם אם המצלמים ימשיכו לצלם, כי ישרים דרכי ה', צדיקים ילכו בס ופושעים יכשלו בס! (אחות שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאדה ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנו ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ ענת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com